విద్యాసక్తి

శ్రీబాబూజీ ఒక గృహస్థుగా వారి జీవనోపాధి కోసం 1983వ సంవత్సరంలో ఒంగోలు పట్టణంలో సాయిబాబా సెంట్రల్ స్కూల్‌ను స్థాపించారు. ప్రకాశం జిల్లాలో అత్యుత్తమమైన స్కూలుగా సాయిబాబా సెంట్రల్ స్కూల్ పేరెన్నికగన్నది. పిల్లల విద్య విషయంలో శ్రీబాబూజీ అమలులో పెట్టిన నవీన దృక్పథాన్ని అలాగే కొనసాగించడానికి స్కూలు యాజమాన్యం, సిబ్బంది నిరంతరమూ కృషిచేస్తున్నారు. శ్రీబాబూజీ స్కూలు కోసం రూపొందించిన "(జీవితంలో) నేర్చుకోవడాన్ని ప్రేమించడం, (జీవితాన్ని) ప్రేమించడాన్ని నేర్చుకోవడం" అనే ఆదర్శం (motto) విద్యపట్ల శ్రీబాబూజీ దృక్పథాన్ని తెలియజేస్తుంది.

భక్తుడు: *గురువుగారూ! పిల్లల చదువుకు సంబంధించి నాదొక ప్రశ్న: పిల్లలకు ఇంటిదగ్గర, స్కూలులోనూ ఎటువంటి విలువలు నేర్పాలి?*

గురువుగారు: ఒకరి విలువలను పిల్లల మీద రుద్దడం విద్య యొక్క ఉద్దేశ్యం కాకూడదు, ఈ ప్రపంచంలో ఎలా నడుచుకోవాలో అనే విషయాన్ని వారికై వారే నేర్చుకొనేలా వారిని తీర్చిదిద్దడం, వారికి ఆ సామర్థ్యాన్ని కలిగించడం విద్య యొక్క ప్రయోజనం. ఉదాహరణకు – ఎలా చదవాలి, ఎలా వ్రాయాలి, ఎలా నేర్చుకోవాలి, ఏదైనా సబ్జెక్టు గురించి మరింత లోతుగా తెలుసుకోవాలంటే వెబ్‌లో ఎలా చూడాలి... ఇలాంటి వాటిని పిల్లలకు నేర్పించాలి.

పిల్లలను ఆలోచింపజేసేలా వారి మెదడుకు విజ్ఞాన విషయాల మేతను అందించడం నాకు ఇష్టం. బాబా గురించి కానివ్వండి, నాస్తికత గురించి కానివ్వండి, హేతువాదమైనా, కమ్యూనిజమైనా, అదేదైనా సరే వాటిని పిల్లల మనస్సుల్లోనికి ఎక్కించడంగానీ, వాటిని వారి మీద రుద్దడంగానీ చెయ్యవద్దు. ప్రతి విషయాన్నీ వారికై వారే కనుక్కొనేలా, తెలుసుకొనేలా చేయండి. వివిధ రకాలైన విశ్వాసాలను వారి మనస్సుల్లోనికి ఎక్కించాల్సిన అవసరంలేదు. పిల్లలకు మతపరమైన విద్యను అందించడాన్ని వ్యక్తిగతంగా నేను వ్యతిరేకిస్తాను. నేను స్కూలు నడుపుతున్నప్పుడు నేను ఆ ప్రకారంగా మతపరమైన విద్యను నేర్పలేదు. నేను స్కూలు కోసం వ్రాసిన ప్రార్థనలో కనీసం బాబా పేరు కూడా లేదు. ఆ ప్రార్థనలో అన్వేషణాస్ఫూర్తిని, ప్రేమను మేల్కొలిపే ఒక విశ్వవ్యాపకమైన నియమాన్ని, మానవాతీతమైన ఆదర్శాన్ని వారు ప్రార్థిస్తారు. అది భగవంతుడు కూడా కాదు – అన్నింటికీ అతీతమైన ఆదర్శం. అలా చెయ్యడాన్ని నేను ఇష్టపడతాను.

పిల్లలకు నేర్చుకోవడాన్ని ప్రేమించే గుణాన్ని అలవాటు చెయ్యండి, ఆలోచించే సామర్థ్యాన్ని ఇవ్వండి. వారి ఆలోచనలకు పరిధులు నిర్దేశించవద్దు. భగవంతుడు అంటే ఎవరో మీరు వారికి చెప్పవద్దు. నేను చదువుకొనేటప్పుడు సాయిబాబా భగవంతుడు అని నాకెవ్వరూ చెప్పలేదు. తరువాత నేను సాయిబాబా భక్తుణ్ణి అయ్యాను. వారు పూజించే దైవాన్ని వారి వ్యక్తిగతమైన ఎంపిక కానివ్వండి. పిల్లలకు నేర్చుకోవడానికి, వారి విలువలను వారు ఏర్పరచుకొని ఆచరించడానికి అవసరమైన స్వేచ్ఛావాతావరణాన్ని కల్పించాలి. బాబా కూడా ఇదే బోధించారని నేను అనుకుంటున్నాను.

భక్తుడు: *గురువుగారూ! మా పిల్లలు నేర్చుకోవడానికి అనువుగా ఉండే స్వేచ్ఛావాతావరణాన్ని ఏర్పాటు చెయ్యడం ఎలా?*

గురువుగారు: పిల్లల ఆలోచనాధోరణి స్వేచ్ఛాయుతంగా ఉండాలి. వారి యోచన స్వతంత్రంగా ఉండాలి. భగవంతుడు ఉన్నాడనీ లేడనీ ఇలా రకరకాలైన సిద్ధాంతాలను మనమే పిల్లలకు బోధిస్తే అది వారికి స్వేచ్ఛనిచ్చినట్లు ఎలా అవుతుంది? మనం చిన్నపిల్లల మనస్సులపై అటువంటి భావాలను రుద్దితే అది వారి స్వతంత్ర ఆలోచన ఎలా అవుతుంది? నేనైతే అటువంటి సిద్ధాంతాల గురించి వారికి చెప్పను. వారికి తెలుసుకోవాలన్న కోరిక ఉంటే ఆ కోరికను అనుసరించి వాళ్ళు ముందుకెళతారు. నా దృష్టిలో అదీ స్వేచ్ఛగా యోచించడమంటే!

భక్తుడు: *నిజమైన విద్యను అందించడమంటే పిల్లలను ప్రశ్నించడానికి ప్రోత్సహించడమే అంటారా?*

గురువుగారు: అవును. ఆ విద్య స్వేచ్ఛగా, పరిపూర్ణమైన వికాసం కలిగించేలా ఉండాలి. అది సదరు వ్యక్తి మీద ఆధారపడి ఉండాలి. ప్రతి పిల్లవాడికే కాదు, పెద్దవాళ్ళకూ, ప్రతి మనిషికీ ఆ అవకాశం, ఎంపిక ఉండాలి. ప్రతి విషయాన్నీ ప్రశ్నించడమే సరైన ధోరణి. పిల్లలను ప్రతి విషయాన్నీ ప్రశ్నించనివ్వండి.

గురువుగారు: సంకుచిత భావాలను, దురభిమానాన్ని బోధించడం చాలా తేలిక. విశాలభావాలను, పక్షపాతరహితమైన ధోరణిని నేర్పించడం చాలా కష్టం. మన మనస్సుల్లోకి చెడ్డభావాలు, పక్షపాతం, విమర్శలు సులభంగా వచ్చి చేరుతాయి. ప్రపంచ చరిత్రలో చాలా ఉద్యమాలలో నాయకులు వారి లక్ష్యసాధన కోసం వారు ఆకాంక్షించే అంశాల మీద కేంద్రీకరించకుండా, ప్రజలకు ద్వేషించడానికి ఒక విషయాన్ని అందించే ప్రయత్నం చేయడం నాకు కనిపిస్తుంది. ఒకవేళ ద్వేషించడానికి ఏమీ లేకపోతే నాయకులే ఏదో ఒకదానిని సృష్టిస్తారు. అటువంటి ద్వేషాన్ని ఆధారంగా చేసుకొని, నాయకులు చెప్పే ఆదర్శం పట్ల ప్రజానీకానికి ప్రేమ పెరుగుతుంది. జాతి వివక్షను దీనికి ఉదాహరణగా చెప్పవచ్చు. దీనికి కారణం ఏమిటంటే విద్వేషాన్ని ఉద్బోధించడం తేలిక, ప్రేమించడాన్ని ప్రబోధించడం చాలా కష్టం.

గురువుగారు: పిల్లలు వాళ్ళ స్కూలును ఇష్టపడాలి. వారికి స్కూలంటే ఇష్టాన్ని కలిగించే విషయాలు ఏమిటి? పిల్లలు స్కూలు అంటే టీచరనే అనుకొంటారు, కాబట్టి టీచరు ఆత్మీయంగా ఉండాలి. అంతేగానీ బెత్తం పట్టుకొని భయపడేలా ఉండకూడదు. పిల్లలకు టీచరంటే ఇష్టముంటే, టీచరు చెప్పే చదువును కూడా ఇష్టపడతారు. వాళ్ళు టీచరంటే భయపడుతున్నారనుకోండి, వాళ్ళు స్కూలన్నా, అక్కడ చదువుకోవడమన్నా భయపడతారు – చదువుపట్ల వారికి ఏహ్యభావం ఏర్పడుతుంది. పిల్లలకు టీచరు నచ్చిన మరుక్షణం అన్ని సమస్యలు పరిష్కారమయినట్లే, కాబట్టి ఇదే ప్రధానమైన విషయం. వారికి టీచరంటే ఇష్టముండాలి, టీచరు వారికి నచ్చిన హీరోలాగో, హీరోయిన్‌లాగో ఉండాలి. అప్పుడు క్రమశిక్షణ, నేర్చుకోవడం అంటే ఇష్టం అన్నీ వాటంతటవే వస్తాయి. స్కూలులో ఇంటి గంట కొట్టగానే పిల్లలు ఎలా స్పందిస్తున్నారో చూడండి. పిల్లలు "హుర్రే హుర్రే!" అని ఆనందంతో అరిచారంటే మనం విఫలమయినట్లే లెక్క.

పిల్లలు స్కూలులో సంతోషంగా ఉండాలి. ఎంతమంది పిల్లలు క్లాసులో ఆనందంగా ఉంటున్నారు? మార్కులు తెచ్చుకోవడానికో, ర్యాంకు కోసమో ఊరకనే అలా స్కూలుకు వెళ్ళి చదువుకొంటున్నారు. ఆ తరువాత ఎంట్రన్స్‌లో మంచి కాలేజీలో సీటు తెచ్చుకొని, చివరగా విదేశాలకు వెళతారు – ఇదే నేటి భారతీయ యువత కంటున్న కల. నేనేమంటానంటే, విద్యను ఆనందదాయకంగా ఉండేట్టు చేస్తే వారు సులభంగా, సహజంగా విజయం సాధించి తీరుతారు. చదువును ఆనందదాయకం చెయ్యడమంటే వారిని విజయం సాధించనీయకుండా చెయ్యడమని కాదు – అలా చదువుకున్న పిల్లలు బయట పోటీ ప్రపంచంలో కూడా తప్పకుండా రాణిస్తారు.

భక్తుడు: *పిల్లలు నేర్చుకోవడాన్ని ఇష్టపడేలా చెయ్యడానికి అవసరమైన ప్రోత్సాహకర వాతావరణం ఎలా వుండాలి?*

గురువుగారు: ఎక్కడైతే విద్యాబోధన చక్కని ప్రణాళికతో సాగుతూ, పిల్లలకు మనం బోధిస్తున్నామన్న సంగతి తెలియకుండా ఉంటుందో అదీ ఆదర్శవంతమైన వాతావరణం. పిల్లలకు వారికై వాళ్ళే తామే ఇష్టపడి నేర్చుకొంటున్నాం అనే భావన ఉండాలి. అంతేగానీ తప్పనిసరి కాబట్టి నేర్చుకొంటున్నాం అనిపించకూడదు. ఎవరైనా కావాలనుకొంటేనే ఏదైనా నేర్చుకోవడం జరుగుతుంది. అంతేగానీ తప్పనిసరై నేర్చుకోవాలంటే నేర్చుకోలేరు. పిల్లలకు నేర్చుకోవడానికి స్వేచ్ఛ ఉండే వాతావరణాన్ని కల్పిస్తే అదే సరైన వాతావరణం. అలాకాకుండా, తప్పదు కాబట్టి విధిలేక నేర్చుకోవడంలా ఉండకూడదు. అటువంటి వాతావరణాన్ని సృష్టించడమనే ఆదర్శం ఊహాజనితమే కావచ్చు. (గురువుగారు నవ్వుతూ...) కానీ ఆచరణకు, ఆదర్శానికి మధ్య సమతుల్యాన్ని సాధించడానికి ప్రయత్నించాలి.

భక్తుడు: *మా పిల్లలు చక్కగా నేర్చుకోవడంలో మేము వారికి ఎలా సహాయపడగలం?*

గురువుగారు: పిల్లలలో కుతూహలాన్ని, జిజ్ఞాసను, తెలుసుకోవాలనే తపనను, ప్రశ్నించే స్ఫూర్తిని కలిగించి తద్వారా నేర్చుకోవడం పట్ల ఇష్టాన్ని పెంపొందించాలి. మనం ఇది రగిలింప చేయగలిగితే చాలు, మనం వాళ్ళకు బోధించినా బోధించకపోయినా పిల్లలు నేర్చుకొంటారు, పిల్లలే కాదు ఎవరైనా నేర్చుకొంటారు. ఇదే దానికి కీలకమూ, సూత్రమూ కూడా. పిల్లలలో నేర్చుకోవాలనే ఉత్సాహాన్ని కలిగించడానికి, వారిని ఆ ఉత్సాహంతో నింపడానికి విద్యావిషయంగా ఇప్పటివరకు పరిశోధించి తెలుసుకొన్న విషయాలన్నీ ఈ సూత్రంలో ఇమిడిపోతాయి. ఆసక్తి ఉంటే పరిశీలన సహజంగానే వస్తుంది. పిల్లలకు ప్రకృతిని పరిశీలించండి అని చెప్తే సరిపోదు. వాళ్ళు దానికి "సరే, పరిశీలించాము, అయితే ఏమిటి?" అంటారు. ఎందుకంటే అక్కడ వాళ్ళు మీరు చెప్పిన దానిని మొక్కుబడిగా చేశారు. ఇటువంటి పరిశీలన వలన ఎటువంటి ఉపయోగం ఉండదు. ముందు జిజ్ఞాస ఉండాలి, అప్పుడు పరిశీలనకు అర్థం ఉంటుంది, పరిశీలన యొక్క ఉద్దేశ్యం నెరవేరుతుంది.

నేను చెప్పేదేమిటంటే, ముందు మనం పిల్లలలో ప్రశ్నించే స్ఫూర్తిని రగిలించాలి. ఒకవేళ మనం ఒక విషయాన్ని పిల్లవాడికి నేర్పించదలచినప్పటికీ ముందు మనం ఆ పిల్లవాడికి ఆసక్తిని రేకెత్తించే ప్రశ్నలతో మొదలుపెట్టాలి – ఏదైనా కొత్త విషయాన్ని కనిపెట్టేముందు శాస్త్రజ్ఞుని మనఃస్థితి ఎలా ఉంటుందో అటువంటి మనఃస్థితిని వారిలో కలిగించాలి. ముఖ్యంగా ఎక్కువగా కొత్త కొత్త ఆవిష్కరణలు జరిగే గణితం, పరిసరాల విజ్ఞానం మొదలైన అంశాలతో ఈ పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టడం తేలికగా ఉంటుంది. ముందు పిల్లలను ఏదైనా విషయాన్ని గురించిన ప్రశ్నలతో ప్రేరేపించండి, వారి మనస్సు ఎప్పుడూ సంభ్రమాశ్చర్యాలతో ఉండాలి. ఆ తరువాత మీరు వేసిన ప్రశ్నలకు మీరే సమాధానాలు చెప్పండి. మీరు ప్రశ్నలు వేయడం వలన "సమాధానం ఏమై ఉంటుందో" అని పిల్లలు తెలుసుకోవాలనుకొంటారు, సమాధానం పట్ల ఆసక్తి కలుగుతుంది. తరువాత మీరు సమాధానం చెప్పినపుడు, అది ఆకలితో ఉన్నవారికి ఆహారం అందించినట్లవుతుంది. అంతేగానీ కేవలం సమాచారాన్ని క్రుమ్మరిస్తే పిల్లలు దానిని గ్రహించలేరు. ఎందుకంటే వారికి తెలుసుకోవలసిన అవసరం లేదు. షేక్స్‌పియర్ ఎప్పుడు పుట్టాడో పిల్లలకు తెలియాల్సిన అవసరం ఏముంది? అది వాళ్ళకు అవసరంకాదు. ఎలిజబెత్ మహారాణి శకం ఏమిటి? విక్టోరియా మహారాణి ఎప్పుడు సింహాసనం అధిష్టించింది? ఎవరికి కావాలి ఇవన్నీ? ఈ విషయాలు తెలుసుకోవడం పిల్లలకు అక్కరలేదు. కానీ వాళ్ళకు ఇవన్నీ తెలియాలని అందరూ ఆశిస్తారు, కాబట్టి వాళ్ళు బట్టీపట్టి గుర్తుపెట్టుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తారు. అంతకుమించి వాళ్ళు చెయ్యగలిగింది ఏముంది? మనం భారతీయ విద్యావ్యవస్థలో భాగం కనుక చదువు విషయంలో కంఠస్థం చెయ్యడాన్ని కాదనలేము. మనం దానిని మార్చలేం. పిల్లలు పరీక్షలు వ్రాయాలి, మిగతా పిల్లలతో పోటీపడాలి, సమాజంలో మంచిస్థానంలో ఉండాలి. కాబట్టి గుర్తుపెట్టుకోవడాన్ని, కంఠస్థం చెయ్యడాన్ని ప్రక్కకు తీసివేయలేము. కానీ మనం దానికి కాస్త మరేదైనా జత చేయవచ్చు, కాస్త ఆసక్తిని కలిగించే రుచిని జోడించవచ్చు.

ఇదంతా పిల్లల పరిణతిని బట్టి, వయస్సునుబట్టి, వారికి తగిన సందర్భాన్ని, మానసికస్థితిని సృష్టించగలిగిన మన సామర్థ్యం మీద ఆధారపడివుంటుంది. నేను మీకు కొన్ని చిట్కాలు మాత్రమే ఇస్తున్నాను. ఇవి అందరు పిల్లలకు, అన్ని సందర్భాలలో ఒకే విధంగా వర్తిస్తాయని కాదు.

గురువుగారు: పిల్లల చదువు విషయంలో ప్రీస్కూలు అత్యంత ముఖ్యమైనది. మనస్సు వికసించే ఆ చిన్నవయస్సులోనే మనం పిల్లలలో నేర్చుకోవడం పట్ల ఇష్టాన్ని కలిగించగలం. అది నిర్ణయాత్మకమైన సమయం.

నేర్చుకోవడంకన్నా కంతతా పెట్టడం మీదనే దృష్టిపెట్టడం వలన అసలు నేర్చుకోవడం పట్లే ఇష్టాన్ని కోల్పోయిన వారిని నేను చాలామందిని చూసాను. పిల్లలు ఎలా నేర్చుకుంటారో గమనించండి, పిల్లలే కాదు మనమైనా సరే! ముందుగా పిల్లలు వస్తువుల పేర్లు గుర్తిస్తారు, ఇది కుర్చీ, ఇది టేబుల్, ఆయన ఫలానా, ఇది ఇల్లు, అది చెట్టు... అని వస్తువులను గుర్తించి, తరువాత వారి మాతృభాషలో మాట్లాడటం మొదలుపెడతారు, అది ఇంగ్లీషు అయినా, తెలుగైనా! చిన్న పిల్లలు వ్యాకరణబద్ధంగా చక్కగా మాట్లాడతారు. అలాగని వారికి వ్యాకరణం తెలుసా? చిన్నపిల్ల దగ్గరకు వెళ్ళి, "మీ నాన్న ఎక్కడకు వెళ్ళాడు?" అని అడిగితే, "మా నాన్న ఆఫీసుకు వెళ్ళాడు", "మా నాన్న ఢిల్లీకి వెళ్ళాడు" అని చెబుతుంది. స్త్రీ, పురుష లింగభేదాన్ని (gender), జరిగిపోయిన కాలాన్ని (past tense) సరిగా చెబుతుంది. ఆమెకు అవన్నీ ఎలా తెలుసు? ఆ వ్యాకరణాన్ని ఎవరు నేర్పించారు? చుట్టుప్రక్కల వాళ్ళ మాటలు విని ముందుగా మాట్లాడటం నేర్చుకుంటుంది. ఇంకా తదుపరి వ్యక్తీకరణ అవసరం అయినపుడు, వ్రాయడం అనే విషయం వస్తుంది. కానీ భారతదేశంలో చదువు ముందు వ్రాయడంతో మొదలవుతుంది. కాబట్టి నేర్చుకొనే పద్ధతి మొత్తం తలక్రిందులుగా ఉంటుంది.

ముఖ్యమైన విషయం ఏమిటంటే చదువు నేర్చుకోవడం పిల్లలకు ఒక ఆటలా ఉండాలి, కారణం వాళ్ళ దృష్టిలో నేర్చుకోవడానికి ఏ అర్థమూ లేదు. వాళ్ళు స్కూలుకు వెళ్ళిన మరుక్షణం నుండి అక్షరాలు నేర్పిస్తారు. అసలు వాళ్ళు ఎందుకు అక్షరాలను నేర్చుకోవాలి? నిజానికి అది అర్థంలేని పని! రెండుమూడు సంవత్సరాల పిల్లలకు ఏం అర్థమవుతుంది?ముందు మనం చేసే అర్థరహితమైన విషయాలపట్ల మనకు అవగాహన ఉండాలి! కాబట్టి పిల్లలకు వీటిని కాస్త అర్థవంతంగా ఉండేలా చెయ్యడానికి ప్రయత్నించాలి. అదెలా అనే విషయం టీచరు యొక్క ప్రతిభపై ఆధారపడివుంటుంది.

చాలావరకు ఈ కారణంగానే విద్యావిధానం పిల్లలు నేర్చుకొనేలా చేయడంలో విఫలమవుతోంది, చాలామంది పిల్లలు చదువుపట్ల విముఖత చూపడానికి కూడా ఇదే కారణం. వాళ్ళకు స్కూలుకు వెళ్ళడమంటేనే అయిష్టం. వాళ్ళకు వాళ్ళ టీచర్లన్నా అయిష్టమే. ఎందుకంటే టీచర్లు వీళ్ళ చేత వీళ్ళకు ఇష్టంలేని పనులు చేయిస్తారు కాబట్టి. నేర్చుకోవడాన్ని అర్థవంతంగా ప్రయోజనకరంగా మార్చడం ఎలా? మనం చెయ్యగలమా? మనం ప్రయోగాత్మకంగా ఆ దిశగా ప్రయత్నిద్దాం. అందుకనే ముందు నేను నేర్చుకోవడాన్ని ఇష్టపడేలా చెయ్యడం ముఖ్యమని చెప్పాను.

పిల్లలకు తమకు బోధిస్తున్నారు అనే విషయమే తెలియకుండా ఉండటం చాలా ముఖ్యమైన విషయం. ఆటలు, పాటలు, కథలు ఇలా రకరకాల మార్గాలలో చెప్పవచ్చు. చూసేవాళ్ళకు వీళ్ళు ఏమీ చెప్పడం లేదు అని అనిపించవచ్చు. "ఈ ఆటలు, పాటలు, నృత్యాలు ఏమిటి?" అనిపించవచ్చు. కానీ ఇటువంటి కార్యక్రమాల ద్వారానే పిల్లలు సహజంగా నేర్చుకొంటారు. పిల్లలు అలా సహజంగా నేర్చుకోవడమే నాకు ఇష్టం.

భక్తురాలు: *ఒక తల్లిగా నా పిల్లలు చదువులో బాగా రాణించాలని నా కోరిక, పిల్లలకు అటువంటి కోరిక లేకపోయినా నాకు అలా ఉండటం సరైనదేనా?*

గురువుగారు: మనం చిన్నపిల్లలుగా ఉన్నప్పుడు మన విషయమూ అంతేకదా. తల్లిదండ్రులందరూ పిల్లల కోసం ఆశించేవన్నీ పిల్లలకు ఇష్టమైనవిగా ఉండవు. అప్పుడైనా ఇప్పుడైనా అది ఒక్కటే. నీ పిల్లల స్థానంలో నువ్వుండి చూడు, అప్పుడు సమస్య ఉండదు. అలాంటి కోరిక ఉండటం మంచిదే. పిల్లలు కూడా వ్యక్తులే, వారికీ ఒక వ్యక్తిత్వం ఉంటుంది, పిల్లలకు వారి గురించి వారిదైన ఒక స్వీయ ఊహారూపం ఉంటుంది. వారి కోరికలు, కారణాలు వారికి ఉంటాయి. మీకు మంచిదనిపించిన దానిని వారికి అందించడానికి మీకు సాధ్యమైనంతమేరకు ప్రయత్నించండి. మనం దాని గురించి ఎక్కువగా ఆందోళనపడాల్సిన అగత్యం లేదు అన్న ఒక్క విషయాన్ని మాత్రం గుర్తుంచుకోవాలి.

భక్తురాలు: *మనం చదువుకోమని బలవంతపెట్టవచ్చా?*

గురువుగారు: పెట్టవచ్చు. పిల్లలకు సహాయం కావాలి కాబట్టి మీరు సాయం చెయ్యవచ్చు. మనం వాళ్ళని ప్రేమిస్తాం కాబట్టి బలవంతపెడతాం. తల్లి తన బిడ్డకు నడక నేర్పాలని ప్రయత్నిస్తున్నదనుకుందాం. తానేదో శిక్ష విధిస్తున్నాను అని ఆ తల్లి అనుకుంటుందా? ఆ పాప తడబడి పడిపోతుంది, కొన్నిసార్లు గీచుకొంటుంది, దెబ్బలు తగులుతాయి. అయినా తల్లి "ఇలా రా నడువు, నడువు" అని ప్రోత్సహిస్తుంది. ఆ చిన్నపాప నడిచి దగ్గరకు వచ్చేటప్పటికి, ఈమె మరో మూడడుగులు వెనక్కి వేసి "వచ్చెయ్ వచ్చెయ్" అంటుంది. అలా వచ్చి వచ్చి సరిగ్గా పట్టుకొనే సమయానికి మళ్ళా వెనుకకు వెళ్ళి "వచ్చెయ్ వచ్చెయ్" అంటుంది. ఆ తల్లి తన బిడ్డను శిక్షించడం లేదు, పీడించడం లేదు. అలా చెయ్యడాన్ని తాను ఇష్టపడదు కూడా. తన ఉద్దేశ్యం అది కాదు. తన బిడ్డ ఒక ముఖ్యవిషయం నేర్చుకోవాలని ఆశిస్తోంది. చూడటానికి ఆ తల్లి పాపకు దూరంగా వెళ్ళిపోతున్నట్టు – బాధపెడుతున్నట్టు, పరీక్షిస్తున్నట్టుగా కనిపిస్తుంది. మీ విషయమైనా అంతే, ఒకవేళ మీరు మూడు అడుగులు ముందుకేసినా సద్గురువు మూడడుగులు వెనక్కివేసి, "మళ్ళీ రా" అంటారు. ఏమి చెయ్యాలో ఆయనకు తెలుసు.

భక్తుడు: *నా పిల్లలు మంచి నైతిక విలువలతో పెరగడం నాకు చాలా ముఖ్యం. పిల్లలను మంచి విలువలతో తీర్చిదిద్దడం ఎలా?*

గురువుగారు: నైతికవిలువలను సైన్సులాగా బోధించాలి. సైన్సు అంటే స్వేచ్ఛగా ఆలోచించడం. సైన్సు అంటే ఆలోచించడం, ప్రశ్నించడం, పరిశోధించడం. నువ్వు వారిని నైతిక విలువల గురించి స్వయంగా ఆలోచించి, వాటి గురించి తెలుసుకునేలా, వాటిని పరిశోధించేలా చెయ్యగలగాలి. అదీ నిజంగా నైతికవిలువలను బోధించడం. అంతేగానీ ఊరికే "అబద్ధాలు చెప్పవద్దు. పెద్దలను, ఉపాధ్యాయులను గౌరవించాలి" అని ఊరికే నోటిమాటగా చెప్పడంకాదు. నైతికత గురించి, మానవ విలువల గురించి వారితో మాట్లాడండి. అవి ఎందుకు అవసరమో వారికి తెలియజేయండి.

నాకు స్వేచ్ఛగా ఆలోచించడమంటే ఇష్టం. పిల్లలకు శాస్త్రవేత్తల గురించి తెలియజేయండి. బాబా జీవితం గురించి, రమణమహర్షి, వివేకానందుల జీవితచరిత్రల గురించి మాత్రమే కాదు – న్యూటన్ గురించి, ఐన్‌స్టీన్ గురించి కూడా చెప్పండి. కొత్త విషయాలను కనుగొనడం, సాహసం చేయడమనే స్ఫూర్తిని వాళ్ళలో నింపండి. గొప్ప శాస్త్రవేత్తలు, గొప్ప మహాత్ముల జీవితాలకు సంబంధించిన సినిమాలను వారికి చూపించి ఒక్క విషయాన్ని గట్టిగా చెప్పండి – అదే సాహసం! మీరు వాళ్ళలో ఆ సాహసాన్ని, ఆ తెగువను కలిగించగలగాలి. ఇవీ నైతిక శాస్త్రాలంటే. అంతేగానీ సిద్ధాంతీకరింపబడిన శాస్త్రవాక్యాలుగానీ, సూత్రాలుగానీ కాదు.

గురువుగారు: చిన్నపిల్లవాడు ఎలా పెరిగి పెద్దవాడవుతాడో గమనించండి. ఒక దశకు చేరుకొనేటప్పటికి వాడు ఆటవస్తువులతో ఆడుకోవడాన్ని ఇష్టపడడు. ఎందుకంటే కాస్త పరిణతి వచ్చి నిజమైన ప్రపంచం నుండి ఆనందం పొందడం మొదలుపెట్టాక ఆటబొమ్మలు అంత ఆకర్షణీయంగా కనిపించవు, అంత సంతోషాన్నీ ఇవ్వవు. అందుకని అవి నెమ్మదిగా ప్రక్కకు వెళ్ళిపోతాయి. ఎదుగుదల అలా జరుగుతుంది. ఒక మొగ్గ రేకులను చేతులతో విప్పి దానిని రాత్రికి రాత్రి పువ్వుగా మార్చలేము. అది పువ్వుగా మారడానికి కావలసిన మంచి ఎరువు, నీళ్ళు, సూర్యరశ్మి ఇలాంటి వాటినన్నింటినీ అందివ్వాలి. అప్పుడు ఆ పువ్వు తనంతట తానే వికసించి పువ్వుగా మారుతుంది.

విద్య విషయంలో శ్రీబాబూజీ దృక్పథానికి వారు స్థాపించిన శ్రీసాయిబాబా సెంట్రల్ స్కూల్ ప్రార్థన అద్దం పడుతుంది.

School Pledge and Prayer

May my mind be always given to the spirit of enquiry and learning;
I'll never let my eye of reason be blinded
by dry and dead habit and superstitions;
I do not let my mind be subject to narrow and ugly prejudices
of class, caste, creed, religion and nationality;
I love my country and strive to realize the ideal of being a world citizen;
I always act towards others, as I desire them to act toward me;
I do nothing that will bring discredit
on myself, my teachers or my fellow pupils.
May my mind be without fear and my head always held high;
I will strive at all times to keep my school a lovely and happy place,
so that all of us may be proud of it.
This is my solemn pledge and soul's prayer.